

نومرو : ۹۵

اداره خانه

ایستانبول ، جفال اوغلنده

داثره اجتهادده

" Idjtihad " Constantinople

دوردنچی سنه

# اجتہاد

حریت فکریه یه خادم

پنجشنبه کونلری چیقار اجتماعی ، ادبی مجموعه

مدیر مرخص : الرهای صفا

۲۷ شباط ۱۳۲۹

آبونه

سنه لك آلتی آیلق

تورکیا ایچین : ۵۰ غروش

ممالك اجنبیه ایچین ۱۵۰ فرانق ۸۰ فرانق

نسخه سی ۵۰ باره

تولستويك فلسفه مسالميتله پرورده اولمش بر فكرك شو استحاله سى شايان دقتدر .

ادرنه نك سقوطنه - حتى بر آزده نابوسم اولديني آكلاشيلان سقوطنه - محرر اوج مهم سبب بولويورك قيد ايتمه دن كچه ميه جكم :

« ۱ - مدافعيناك سوكل زمانلرده معنا مده آج بولماسى معدله لرى قدر روحلرى ده بوش اولماسى ..

۲ - دشمن طويچيسناك اومدهش وي آمان تفوق ..  
۳ - عسكرك مهم برقسيناك معينسز زديقلردن تشكل ايتمه سى ؛ جدى دكيل ، عادى برتغلم و تربيه بيله كورمه مسى . قلعنه ك متفنن وفداكار بك آز فرقه رآلاى قوماندانلرينه واركان حرب ضابطلرينه مظهرى .. يعنى تشكيلات و ترتيبات عسكريه ده بوميهب فن عصرينه رغماً فنسرك در . »

ادرنه نك سقوطيله حيات اسارت باشلايور و بونك جدا حمكذار اولديني آكلاشيلور . كتابك « صوفيه ده .. » سرلوحه سنى طاشيان قسمى ايچين يالكز شايان دقتدر ديمك يتشمز ، شايان استفاده و تقدير اولديني ده علاوه ايتمه لي يم . بوقسمى اوقوركن اشارت ايتديكم صحيفه لرك كثرندن هيچ برينى نقل ايتمه مك مجبوريت ايمه سنده قالدقم .

بوندن صوركه تواربخ مختلفه ده يازيلش اسكى يكي برقاج مشوره ايله كتاب نهايت بولويور . بونلرك هپسى كوزل . هله « آناطوليناك هنزاري » كيتدكجه درينه شوب آچيلان بر قرحه هنرمنه نك فوطوغرافيسنى كوسترديكى ايچين اترمه مده دن ، توپلرى اور پر مه دن اوقومق ممكن دكلدر . حيات اسارتناك محصولى اوله رق بزه بويله بر كتاب اهدا ايدن رائف نجات بكه بويوك تشكرلر ايدرز .

على لاسى

داخليه ناظرى طلعت بك افندى حضرتلرينه

— آجيق استدا —

ناظر بك افندى حضرتلرى ،

عاجزلرى عن اصل يعقوب ، نام ديكرله اسراييل

عليه السلامك احفاد فلا كتيده سندن ، جتمكان سلطان بايزيد ولى زماننده ممالك محروسه شاهانه ده توطن ايتمش اولان برقاج بيك مهاجر عائله سنك نسل حاضر افرادندن اولوب آناطوليناك لطيف وساكن برقصه سنده تولد ايتدم ومؤخرآ ، حسب الايجاب ، آستانه ده اختيار اقامت ايله دم . فقط ، عثمانليق زمين و آسماننده طوغمش و بويومش اولقله برابر ، آزر زمان اولته قدر ( وطن ) سز ، ( ايمان ) سز ايدم ؛ چونكه روحده وطن مفكوره سنى ياشانه جق احوال و شرائطى محيطده كورمه مشيدم و چونكه عثمانليق سماى شان و شوكته اعلا ايدم جك قونك تجلياتنه شاهد اولما مشيدم . بونكون سركارده عزيم و جلادنى ذكا و عرفانى ، شجاعت و حماستى كندى كوزمله كوريور و اميدفلاح و ترقى نى موجوديتك هر نقطه سنده بوليورم .

بونكون دوندن چوق فرقليدر . حال حاضرده سونمك ، چالشق و موفق اولق وار . شيمدى جرأت ، تشبث ، ابداع و اسعاد يولنده يز ، و بو ، آمال و ادا اتمه ده اياقنده كساد ايدلش بريولدر كه آنده پيشدار اوله رق مجاهده يه بويان اولان قهرمانلرك عثمانليغه ايلك و شبهه سز الك بويوك بر كذارى ( وطن ) در .

قبل الحرب ، بزم مبهم ، همان همان صاحبسز بر مملكتمز ، غير مترج بر خليطه عناصر دن مركب بر ملت مز و هرا آن ناقوس شامتنى چالان بر تهلكه زوالمز واردى . بعد الحرب ، هر كس وطنى قورومق قاينغوسنه دوشدى . بوتون صنوف خلق مثنى نادر بر حس فداكارى ايله دونمايه ، معارفه ، صنايع داخليه يه معاونته قويولدى . بالفعل اجراى مظاهره قادر اولمايانلر هيچ اولمازسه شديد و شوق آور آرزولر اظهار ايتدى و ايدويور . بوتون بوتظاهرلر صميمدر ؛ حكومت ده ، خلق ده صميميله چالشيورلر . ايشته مملكتمز بونكونكى شعور ، بونكونكى محبت و بونكونكى سعى ايله الك واسع واك تام مغاسيله بر ( وطن ) در . اسكىسى كى بى روح بر كته اجسادك حر كات ميخانيكيه سنه جلوه كاه

بر طوپراق دکل، حار ورعشه دار بر امل حیاتله ضربان  
ایدن قلب ملتک آشیان آهنگداری، خطیر وقوی بر اشتیاق  
تعالی ایله فوران ایله یین وجدان ملینک ساحه تجلیسیدر.  
بناء علیه، انک اعاده قدرت و مکتت ایده جگنه شیمدی  
اینانیور و کنیدی بر مفکوره یه مالک کورییوردم.

مفکوره حالت حیات خفیه ده (état latent) دکلدرد.  
سکوت و سکون نه در، بیلمه یور، بنی متصل فائده وطن  
او غورنده رفع آوازه سوق و تشویق ایدیور. دیورکه:  
«سن او مادرك رحم شفقتده وجود بولدك، آنك  
قوجاغنده بویودك، معطر و حیاجش نفسیله یاشادك،  
آکا مدیون وفا، مدیون محبتك ... هم بیل که دنیانك  
نرسنه کیتسه كُفرد مجرد اوله رقی یاشامه كُ اساسا غیر قابلدر.  
انسان بوتون اجزا و ذراتیله، بوتون معنویاتیله جمعیه  
مربوطدر. قیمتی، بویوکلکی آنجق جمعیه اولان  
منسویتی اعتباریله در.

«او، فائده مند اولماغه قرار ویرسه بیله، اولسه اولسه  
بر حشره طفیلیه کی وجود جمعیت قاتی اتمکله. سحیه  
اصلیه سنی اولدریمکله کچینه بیلیر. بنی بشره انفرادی دکل  
معقول و طبیعی اولان اجتماعی برادرك یاراشیر، بو ادراك  
ایله چالیشیرسه كُ، منسوب اولدیغك ملتک منافع حیاتیه سنی  
تمیز ایده بیلیر، آنی سعادتیه ایصال ایده جگ طریق تعقیب  
ایله یه بیلیرسك. سنك ملتک اقوام مختلفه دن متشکل  
عثمانلیلغك لوای اتحادی آلتنده یاشایان بر قاق میلیون  
نفوسدر. شیمدی یه قدر، بو متفرق اقوام آراسنده بر  
مشترکیت حسیات و منافع تأسیسه چالیشمامش و بوندن  
محاذیر عظیمه تولد ایتشدرد. الیوم بوکا غیرت ایدیلیور؛  
انشاء الله تلافی مافات اولنور. سننده حصه خدمتی  
درینغ ایتمه ...»

مشترکیت حسیات و منافعك تأسیسه خادم اولان عوامل،  
مادی و معنوی اولق اوزره ایکی قسمدر: مادی قسمی،  
زراعت، صنعت و تجارتده ترقیات مطلوبه نك حصوله بادی.  
اوله جق اصلاحات و تشکیلاتدن عبارتدر. وطن زنکین اولورسه

آنی دکل کندی اولادی، یابانچیلری بیله سور و برمدت عینی  
محیطك فیض محبتیه پرورده اولانلر آراسنده البته بر اشتراک  
حسیات و منافع پیدا اولور. فقط اونو تمایه لم که بو حسیاته  
سوء قصد ایدن بر جوق عوامل تاریخیه و خارجیه  
موجوددر. یوقاریده ذکر ایدیلن اصلاحات و تشکیلاتك  
اهمیتی عظیم اولقله برابر، مؤثرات معنویه یی اهامال ایتمه مک،  
مقدس اثریمزك یاریم و عقیم قالماسی ایچون، الزم اولدیغی  
نظر دقتدن دور طوتماق ایجاب ایدر. هر یرده، اصل  
وحدت ملیه یی تشکیل ایدن معنوی مؤثرات لسان و ادبیاتدر.  
بوگون بر فرانسه، اصلاً هانکی قومدن نشئت ایتیش اولورسه  
اولسون، بر فرانسه زرد، حالیکه، ناظر بک افندی حضر تلی،  
تورکیاده، وطنداش لر هنر آرمسند تورکجه بیلمه ینلر وار.  
دقت بو یوریلور می؟ السنه اجنبیه دیمه یورم. مملکت مزده لسان  
محلی یی بیلمه ینلر وار. تاریخ ادبیات عثمانیه یی، نفینک،  
ندیمک قصیده لرینی، اکرمک، حامدک، فکرک  
منظومه لرینی، جنابک، نظیفک بدایع لفظیه سنی مراد  
ایتمه یورم، فقط بقال و عطارله اخذ و اعطا ایده جگ قدر  
لسان مزه غیر واقف، وطن ایچنده بر جوق کوچوک  
وطنلر تشکیل ایده رك حیاتکذار اولانلر وار. بونلرک  
روحلری هپ عثمانلی اولمایان ادبیاتلرله بیله نیور. بو  
روحلرده انکشاف ایدن مفکوره لرله «وطن عثمانی»  
آرمسند اوله نظر فرسا مسافه لر وار که! بو اوزاق  
مسافه لر دن اوله بارد و نفرت آمیز روز کارلر اسر که!

بک افندی حضر تلی، بن بو روز کارلردن تحاشی  
ایدیورم. بو حال قارشیسند، بزم بک معلی، بک نجیب  
بر وظیفه هنر گورونیور، اوده عثمانلی لسان و ادبیاتی  
اصلاح و اکمال ایتک و، هیچ اولمازسه، وطن -  
شمول بر حاله کتیرمکدر.

در سعادت و طشرده اصلاحات و تشکیلات اداریه  
و نافع اجر ایتک خصوصنده صرف ایدیلن غیر تارشو  
اعتقادله ابراز بو یوریلور که مملکت مز سرعت برقیه ایله  
ترقی و تعالی یه محتاجدر. تکملا تمزك اک روحلی جهتی

بورك ريشليونك اثرينه امثالاً بر آرايه جمع ايله بر  
( عثمانلى آقاده ميسى ) تأسيس و بو آنه قدر حمايه علم  
ومعرفتن يقيم اوله ورق ياشامش اولان ملتزمى بومحروميتدن  
تخليص بويورمه كزى استرحام ايلرم، اولبايده امر و فرمان  
حضرت من له الامر كدر .

«زون تورك» غزته سى ادبيات عثمانيه منقذ و محرومى

ب . اسرائيل

كله جك نسيخه مزده :

جمال پاشا ايله ملاقات

عبدالله جودت

آنادولوده بير مسلمان توركلش

شيخ الاسلام افندى خضر تليينه اكهوك سوزى

بو كتاب بزه بروسه دن كليور . محرزى محمد  
شرف» اسمنده بير ذات . فقط كتابى كوزدن كچيرديكمز  
وقت كوكسز قباردى . اميد مزه تازه بير قوت كلديكى  
حسن ايتك . محرز يمان و پر ايمان در . مبالغه دو -  
شمكسز ين ديه بيلير كه شوك آيلر و حتى سنه لر ايچنده  
بو قدار يورك دن و نورلو بير يورك دن كله بير كتاب  
كورمه دك .

« محمد شرف » ك ائده بي امان بير قيرياج واره ، نور  
وناردن بير قيرياج وار .

محرز ، حيتلى ، متهيج بير تورك و مسلمان در .  
توركلكى حقارت كورمش ، مسلمانلغى تذليل اولونمشدر .  
يوركى دامارلرينه قان يرينه آلو كونده رييور . ملي و دينى  
عزت نفسنه و ورولان تزييف و تحقير تكمله لرى اونى  
ياره لي بيرارسلان حاله قويوشدر . فقط بوياره نك و يرديكى  
اضطراب اوندن دشمن حقيقتى كورمك اقتدارينى نزاع  
ايمه يور . اك درين آلام و عقاب ايچنده دردينك ملعون  
و مشوم منبعى و مسببى كورمكه تاخر و تردد ايمه يور .  
بو « محمد شرف » ي هيچ طائيم يوروز ، اسمنى ده ايلك  
دفعه ايشيدييوروز . كنچ ميدر ، مسن ميدر ، زنكىمنى در ،

تشكىلى ايدن او وظيفه نك دخى چابوق ، بك چابوق  
ايفاسنه بذل مقدرت ايدلمه سى لازم كلزمى ؟ فرانسه ده ،  
انكلتره ده ، ايتاليا ده ، آلمانيا ده ، آوسترياده اوچ يوز  
سنه دنبرى ( آقاده مى ) لر وار . جاهير متفقه آمر يقانك  
استقلالنى استحصاله واشينغتون ايله برابر جهد ايدن  
فراق قلن اك اول فيلادلفياده كى جمعيت فلاسفه يى ، تشكىلات  
معلومه سيله ، تأسيسه تشبث ايتدى . بلچيقا ، اسوچ ،  
پورتكيز كى بالنسبه كوچوك مملكتلرده ايكي يوز سنه -  
دنبرى اجر اى فعاليت ايدن محافل حكما موجود در .  
بزم ادبا و علما من حالايكديكر لر يينه يابانچى بر نظره باقيورلر .  
بو وضعيت انفراديه لرى مضردر ، مهلكدر . وطن بوندن  
مشكى و نالاندر . ارباب علم و عرفان مزده بوفرياد و ناله يى  
ايشيده جك قدر حساس بر كوش حيت يوقسه ، آنلرى  
ايقاظ و وظيفه ده دعوت ايتك ، مملكتنك اداره امور داخله -  
سنى عهد و وطن پروريسنه آلمش اولان و تكميل داخلى  
جريحه لر يمزه مرهم ساز اولغه شتاب ايله ين ذات عاليلرينه  
ترتب ايدر .

فرانسز آقاده ميسنى ، اون اوچنجى لويئيك ناظرلارندن  
قاردينال ريشليو تأسيس ايتدى . بو ذات موقع عاليه سنك  
و فضائل شخصيه سنك كنديسنه بخش ايتديكى نفوذ  
واقدارله ، زماننك ارباب فضل و كمالنى نزدينه چاغيره رق  
« بن منفرد بر صورتده چالشمه كزدن خوشنود دكلم ، سزندن  
فرانسز ملتك سويه فكريه و علميه سنى يوكسلته جك  
بر مؤسسه ميدانه كتيرمك ايسترم . هايدى ، ال اله  
ويره لم ، سنى سزندن ، ترغيب و حمايه بندن ! » ديدى . ادباء شعرا  
قنون مختلفه متخصص لرى در حال بواصره اطاعت ايتديلر .  
بر نظامنامه مخصوص تنظيم ايدلدى ، تصديقه اقتران  
ايتديلدى و پارسدن بوتون جهانده فيض رسان اولان  
شو بيلديكمز ( آقاده مى فرانسه ز ) حصوله كتيلدى .  
ناظر بك افندى خضر تلى ، و وطننك معبد قدسيت  
واحترامنده سزك بك علوى بر موقعكز وارد در . عثمانلى  
لسان و ادبياتنه ، علوم طبيعه ، رياضيه ، عسكريه و حقوقيه  
فلسفه و اجتماعيه و قوفريله تميز ايدن اكابر رجالمى